

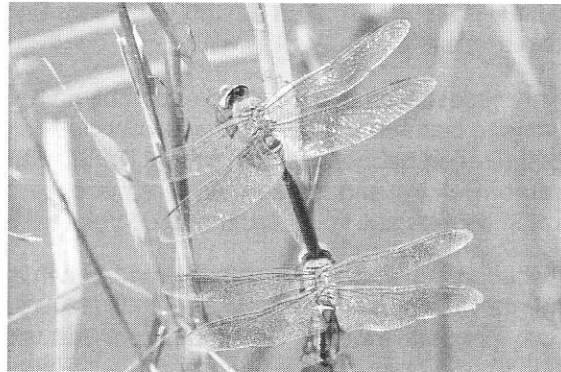

Drie Zuidelijke libellensoorten in de Millingerwaard in 2009

De Millingerwaard is als onderdeel van de Gelderse poort een uiterwaard waarvan de waterkwaliteit grotendeels wordt beïnvloed door de rivier de Waal, maar lokaal treedt rivierkwel op in oude rivierlopen. In de Millingerwaard vindt nog veel natuurontwikkeling plaats. Ook wordt er nog actief delfstoffen gewonnen in de vorm van zand en klei. Verder vindt er een jaarrondbegrazing plaats door Galloways en Koniks. Door al deze factoren ontstaat een gevarieerd landschap met water, moeras, oibos, struweel, ruigte en kort grasland waarin je vrij mag rondlopen. Doordat er reliëfvolgend is en wordt ontleid ontstaan er veel (tijdelijke) ondiepe plassen. Hierdoor is er voor veel libellensoorten een geschikt (voortplantings) habitat aanwezig. Na 2009 zijn er in totaal 43 soorten libellen waargenomen. In deze bijdrage wil ik slechts op drie soorten ingaan, te weten de Zuidelijke glazenmaker, Zuidelijke keizerlibel en de Zuidelijke heidelibel.

De Zuidelijke keizerlibel (*Anax parthenope*)

Van 2006 tot en met 2009 is de Zuidelijke keizerlibel elk jaar waargenomen. In 2006 werd een eiafzettend vrouwtje vastgesteld. In 2007 kon een eiafzettende tandem geobserveerd worden (echte topper!). En in 2008 werden enkele mannetjes gezien. In 2009 kwam de eerste waarneming van de zuidelijke keizerlibel uit de Millingerwaard binnen op 1 augustus. Op 3 augustus werd de soort op 3 op verschillende plaatsen waargenomen. Aangezien twee waarnemingen slechts op een paar honderd meter van elkaar lagen maak ik er voorzichtigheidshalve twee waarnemingen van. Opvallend is dat na 5 augustus geen waarnemingen meer zijn gedaan in 2009.

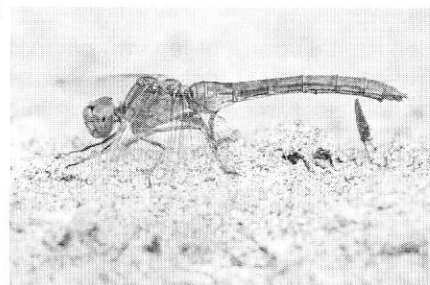
Zuidelijke keizerlibel tandem (P. Hoppenbrouwers)

De Zuidelijke Glazenmaker (*Aeshna affinis*)

Op 1 juli 2009 zag ik vlak voor mijn voeten een vers uitgesloten libel opvliegen. Dacht heel even aan een vroege Paardenbijter (*Aeshna mixta*), maar in de kijker zag het er toch anders uit. Snel het fototoestel erbij gehaald om de libel te fotograferen. In het boek kon ik er alleen een mannetje Zuidelijke glazenmaker van maken, maar wat nog blauw moest kleuren, was nu nog lichtbruin en licht groen en zorgde voor wat verwarring. Erg mooi om juist een niet uitgekleurd exemplaar tegen te komen! Later, op 5 augustus, werden er twee uitgekleurde mannetjes tegelijk waargenomen. De laatste waarneming werd gedaan op 18 augustus. De soort was nog niet eerder waargenomen in de Millingerwaard. Wel is de soort bekend (to 7 individuen) uit de nabijgelegen Groenlanden in de Ooipolder (2003 - 2005).

De Zuidelijke Heidelibel (*Sympetrum meridionalis*)

Op 6 september 2009 kwam er een waarneming binnen van Kim Huskens die een mannetje Zuidelijke heidelibel had gefotografeerd. Er vliegen in dit deel van de Millingerwaard ook veel andere heidelibellen zoals de bruinrode- en steenrode heidelibel). Dat maakte de zoektocht naar de Zuidelijke heidelibel er niet makkelijker op. Na een aantal vergeefse zoekpogingen vond ik op 18 september eindelijk een vrouwtje, op vrijwel dezelfde plek als het door Kim gemelde mannetje. Twee dagen later vond ik een paar honderd meter verderop een ander vrouwtje met een mijt in haar vleugel. Ze is na die dag niet meer teruggevonden. Op 26 september werd door een achttal mensen tegelijkertijd gezocht en werden één mannetje en één vrouwtje gevonden. Op 1 oktober werd het laatste individu van 2009 uit dit gebied waargenomen.

De Zuidelijke Heidelibel (P. Hoppenbrouwer)

Op 8 augustus geef ik een excursie door de Millingerwaard, zie www.brachytron.nl bij excursies 2010 voor het tijdstip en hoe op te geven. Hopelijk wordt het weer zo'n "Zuidelijk jaar", wellicht tot dan?!

Peter Hoppenbrouwers, Peter.hoppenbrouwers@planet.nl